

บทที่ 4 บริบทของพื้นที่ศึกษา

งานวิจัย การหาแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการจัดการขยะและลดปริมาณขยะสะสมในครัวเรือนของเทศบาลตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจากการลงพื้นที่สำหรับบริบทชุมชนแต่ละด้าน ได้ผลดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลพื้นฐาน

4.1.1 สภาพทั่วไป

4.1.1.1 ประวัติความเป็นมาของตำบล

เทศบาลตำบลสามแวง ได้ยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบลตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2556 เดิมที่ตำบลสามแวงแยกมาจากตำบลบ้านยาง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ เมื่อปี พ.ศ. 2480 "สามแวง" เป็นชื่อตำบลที่เรียกตามลักษณะของสภาพภูมิศาสตร์ที่มีลำน้ำไหลผ่านและมีพืชตระกูลหญ้าเกิดตามหนองน้ำ ซึ่งในภาษาเขมร คำว่า "เวง" ที่เพี้ยนเป็นแวงนั้น แปลว่า "ยาว" สำหรับคำว่า "สาม" เพี้ยนมาจาก "อันซาม" ซึ่งเป็นพืชตระกูลหญ้า ตำบลสามแวง มีหมู่บ้านในการปกครองทั้งสิ้น 9 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านสามแวง บ้านใหม่ บ้านใหม่ บ้านสะแกสามัคคี บ้านใหม่ บ้านโคกเจริญ บ้านใหม่ทักษิณ บ้านเพชรน้อย และบ้านโคกกระเบา ประชากรส่วนใหญ่ใช้ภาษาเขมรในการสื่อสาร

● ตราสัญลักษณ์ประจำเทศบาล

เทศบาลตำบลสามแวง มีตราประจำเทศบาล เป็นรูปนก 3 ตัว เป็นศิลปะที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของไทยอย่างหนึ่ง ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความเป็นอารยะและมีวัฒนธรรม จึงได้นำมาเป็นสัญลักษณ์แทนชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

รูปเขียน	หมายถึง	แสงสว่าง
ใบข้าว 3 ใบ ที่โอบล้อมอยู่	หมายถึง	ความอุดมสมบูรณ์ของพืชพันธุ์ ธัญญาหารและการร่วมมือร่วมใจ
หยดน้ำ	หมายถึง	ความชุ่มชื้น

เมื่อรวบรวมความหมายเข้ากันแล้วแสดงถึง ความร่วมมือ ร่วมใจกันเพื่อสร้างสรรค์แผ่นดินนี้ ให้งอกงาม อุดมสมบูรณ์ ประชาชนมีความกินดี อยู่ดี จิตใจงามสมคำว่า แผ่นดินธรรม - แผ่นดินทอง ซึ่งแต่ละคนมองไปทางเดียวกัน คือ การพัฒนาท้องถิ่น

● ที่ตั้งและอาณาเขต

เทศบาลตำบลสามแวง ตั้งอยู่เลขที่ 90 หมู่ที่ 5 ถนนห้วยราช - สติก ตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอห้วยราช ประมาณ 5 กิโลเมตร และห่างจากตัวจังหวัด 14 กิโลเมตร มีเนื้อที่พื้นที่ทั้งหมด 18.99 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 11,866 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

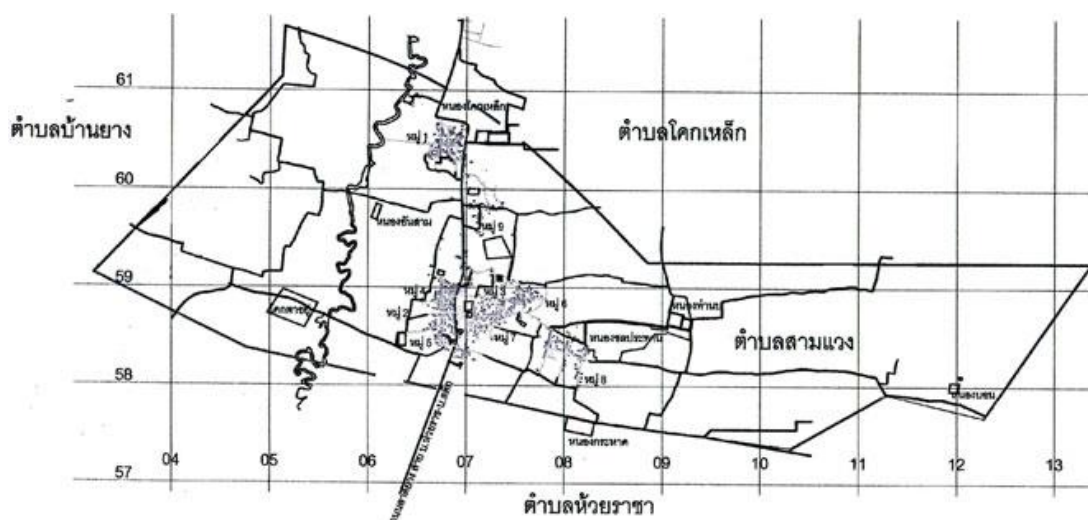
ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลโคกเหล็ก
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลห้วยราชา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลเมืองไผ่
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านยาง

● เขตการปกครอง

เทศบาลตำบลสามแวง มีเขตการปกครอง จำนวน 9 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1	บ้านสามแวง	หมู่ที่ 2	บ้านใหม่
หมู่ที่ 3	บ้านใหม่	หมู่ที่ 4	บ้านสะแกสามัคคี
หมู่ที่ 5	บ้านใหม่	หมู่ที่ 6	บ้านโคกเจริญ
หมู่ที่ 7	บ้านใหม่ทักษิณ	หมู่ที่ 8	บ้านเพชรน้อย
หมู่ที่ 9	บ้านโคกกระเบา		

- แผนที่แสดงอาณาเขตการปกครอง

- ประชากร

ตำบลสามแวงมีประชากรทั้งสิ้น 4,346 คนแยกเป็นชาย 2,131 คนและเป็นหญิง 2,215 คนมีจำนวนครัวเรือนทั้งตำบลประมาณ 1,015 ครัวเรือนขนาดสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ยครอบครัวหนึ่งประมาณ 4 คนความหนาแน่นเฉลี่ย 229 คน / ตารางกิโลเมตรแยกเป็นหมู่บ้านได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนครัวเรือนและประชากรตามทะเบียนราษฎร

หมู่ที่	บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
			ชาย	หญิง	รวม
1	สามแวง	157	350	361	711
2	ใหม่	134	320	354	674
3	ใหม่	85	176	196	372
4	สะแกสามัคคี	130	298	268	566
5	ใหม่	111	237	238	475
6	โคกเจริญ	85	150	178	328
7	ใหม่ทักษิณ	74	172	179	351
8	เพชร์น้อย	123	280	270	550
9	โคกกระเบา	76	161	161	322

รวม	975	2,144	2,205	4,349
-----	-----	-------	-------	-------

หมายเหตุ : ข้อมูลสถิติประชากรจากสำนักทะเบียนอำเภอห้วยราช ณ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2559

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนครัวเรือนที่อาศัยอยู่จริง

หมู่ที่	บ้าน	จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ตามทะเบียนราษฎร์	ครัวเรือนที่อาศัย อยู่จริง
1	สามแวง	157	157
2	ใหม่	134	134
3	ใหม่	85	85
4	สะแกสามัคคี	130	130
5	ใหม่	111	111
6	โคกเจริญ	85	85
7	ใหม่ทักษิณ	74	74
8	เพชรน้อย	123	123
9	โคกกระเบา	76	76
รวม		975	975

แหล่งข้อมูล : ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับตำบล ปี 2559

4.2 สภาพทางสังคม

4.2.1 การศึกษา

- โรงเรียนประถมศึกษาศึกษา 1 แห่ง
- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล (กศน.) 1 แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนเกณฑ์ 1 แห่ง
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 9 แห่ง

4.2.2 การสาธารณสุข

1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 1 แห่ง ตั้งอยู่ ณ หมู่ที่ 4 บ้านสะแกสามัคคี อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีนายพัฒน์พงศ์ สกุนินนท์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ รพ.สต. บ้านใหม่ และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสามแวง จำนวนทั้งสิ้น 5 คน

2. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน 9 แห่ง ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยมีองค์กร/บุคลากรที่สำคัญ ดังนี้

- แพทย์ประจำตำบล คือ นายรส รอบแคว้น

- หมอนวดแผนไทย คือ นางกัญญา เจริญรัมย์
- อาสาสมัครสาธารณสุขตำบลสามแวง (อสม.) จำนวน 78 คน ประธาน คือ นางเลื่อน เจริรัมย์

4.3 สภาพการบริหารจัดการขยะในพื้นที่

จากการลงสำรวจพื้นที่โดยคณะผู้วิจัย พบว่าการบริหารจัดการขยะของเทศบาลฯ ยังไม่มีการสร้างแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ทางเทศบาลฯ ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาขยะอันเนื่องมาจากมีปริมาณขยะในพื้นที่จำนวนมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และไม่มีการจัดเก็บขยะอย่างเป็นระบบ พบว่าในพื้นที่ทั้ง 9 หมู่บ้านนั้น ยังไม่มีหมู่บ้านหรือชุมชนใดที่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการบริหารจัดการขยะอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังพบปัญหาการนำขยะไปทิ้งในพื้นที่โล่งแจ้ง ซึ่งขาดการจัดการขยะอย่างถูกวิธี จากการลงพื้นที่พบว่ามีผู้นำชุมชนและคนในชุมชน ที่มีความกระตือรือร้นและมีผู้นำที่พร้อมจะส่งเสริมการขับเคลื่อนเพื่อการบริหารจัดการขยะที่ดี ตั้งแต่การคัดแยกขยะต้นทาง และนำไปกำจัด โดยถูกหลักสุขาภิบาล พาไปศึกษาดูงาน และเชิญวิทยากรจากพื้นที่ที่ทำงานสำเร็จมาบรรยาย และสาธิตปฏิบัติการจริง ร่วมกับแกนนำและสมาชิกในชุมชน (การคัดแยก การทำปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพจากขยะเปียก การรวมขาย หรือตั้งธนาคารขยะรีไซเคิล ฯลฯ และส่งเสริมการนำขยะรีไซเคิลนำมาสร้างรายได้ นำมาทำสิ่งประดิษฐ์ใช้ในชุมชนและนำไปขายเพิ่มรายได้ ลดขยะลดภาระชุมชน

4.4 ด้านที่เกี่ยวข้องกับงาน

งานวิจัยเรื่อง การหาแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการจัดการขยะและลดปริมาณขยะสะสมในครัวเรือนของเทศบาลตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ดำเนินงานวิจัย คือ พื้นที่ในเทศบาลตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ มีรายละเอียดดำเนินงานวิจัยดังนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมการด้านที่มิวิจัย (นักวิจัยสถาบัน นักวิจัยในพื้นที่ ผู้ประสานงาน และนักศึกษาที่ร่วมวิจัย) เตรียมพื้นที่เป้าหมาย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 การเตรียมทีมวิจัย
 - 1.2 การเตรียมชุมชน
 - 1.3 เตรียมเครื่องมือและเก็บข้อมูล
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.1 ศึกษาดูงาน
 - 2.2 การอบรมการใช้เครื่องมือ
 - 2.3 ทดลองใช้เครื่องมือ

3. ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสังเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาและแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการจัดการขยะ

3.1 ประชุมสรุปสังเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา

3.2 หาแนวทางปฏิบัติที่ดีร่วมกันในระดับชุมชน

4. ขั้นตอนการทดลองใช้แผนปฏิบัติการ

4.1 ติดตามผล ประเมินผล สรุปผล และถอดบทเรียน